

Annettu Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 2003

Verkkotunnuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamista tietoverkossa parantamalla suomalaisten verkkotunnusten saatavuutta ja turvaamalla verkkotunnusten tasapuolinen saatavuus.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Internet-tietoverkossa Suomen maatunnukseen päättyviin verkkotunnuksiin (fi-maatunnus) ja verkkotunnushallintoon sekä verkkotunnushakemusten välittämiseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) verkkotunnuksella kirjaimista, numeroista tai muista merkeistä taikka niiden yhdistelmästä muodostuvaa Internet-tietoverkon nimimuotoista fi-maatunnuksen alaista toisen asteen osoitetietoa;
- 2) fi-juurella tietokantaa, johon merkitään voimassaolevat verkkotunnukset;
- 3) suojatulla nimellä tai merkillä kauppaa-, tavaramerkki-, yhdistys-, säätiö- tai puolerekisteriin merkittyä nimeä tai merkkiä taikka toiminimilaisissa (128/1979) ja

tavamerkkilaissa (7/1964) tarkoitettua vakiintunutta nimeä, toissijaista tunnusta tai tavamerkkiä sekä julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen, itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen, julkisoikeudellisen yhdistyksen sekä vieraan valtion edustuston tai näiden toimielimen nimeä; sekä

4) verkkotunnuspalvelulla palvelua, joka sisältää verkkotunnushakemuksen välittämisen Viestintävirastolle ja verkkotunnuksen käytön edellyttämien määrittelyjen tekemisen verkkotunnusjärjestelmiin.

Verkkotunnus ja sen pysyvyys

4 §

Verkkotunnuksen muoto ja sisältö

Verkkotunnuksessa tulee olla vähintään kaksi merkkiä. Viestintävirasto voi määrätä, että riittävä määrä kaksimerkkisiä verkkotunnuksia osoitetaan Viestintäviraston käyttöön verkkotunnushallinnon tarpeita varten. Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset verkkotunnuksessa sallituista merkeistä.

Verkkotunnus ei saa muodostua:

- 1) pelkästä yritys-, säätiö- tai yhteisömuotoa osoittavasta sanasta tai sellaisen lyhenteestä taikka sanasta tavamerkki;
- 2) pelkästä luonnollisen henkilön nimestä, jollei tunnus perustu 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettuun rekisteröityyn nimeen tai tavamerkkiin; eikä
- 3) pelkästä ensimmäisen asteen maailmanlaajuisena tai maatunnuksena käytettävästä verkkotunnuksesta.

Verkkotunnus ei saa oikeudettomasti perustua toisen suojattuun nimeen tai merkkiin.

Verkkotunnus ei saa sisältää loukkaavia tai rikolliseen toimintaan kehottavia ilmaisuja.

5 §

Verkkotunnuksen hakeminen

Suomen maatunnukseen päättyvää verkkotunnusta Internet-tietoverkkoon haetaan kirjallisesti Viestintäviraston vahvistamalla lomakkeella, jossa on esitettävä hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset verkkotunnuksen toimivuudelle välttämättömistä teknisistä määrittelyistä.

Verkkotunnusta voi hakea Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai yksityinen elinkeinonharjoittaja, suomalainen julkisyhteisö, valtion liikelaitos, itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, julkisoikeudellinen yhdistys ja vieraan valtion edustusto. Hakija voi hakea yhtä tai useampaa tunnusta. Jos samaa verkkotunnusta hakee useampi kuin yksi hakija, tunnus myönnetään sitä ensin hakeneelle.

Verkkotunnuksia ei saa hakea varastoitavaksi jälleenluovutustarkoitukseen.

Hakemuksen käsittelemisestä on suoritettava maksu. Maksun suuruus määräytyy valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Maksun suorittamisesta on annettava selvitys hakemuksessa.

6 §

Viestintäviraston selvittämisvelvollisuus

Viestintäviraston velvollisuutena on teknisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisin menetelmin pyrkiä varmistamaan, että haettu verkkotunnus täyttää 4 §:ssä säädetty edellytykset.

Hakemusten tarkastamisessa voidaan käyttää koneellista palveluautomaatiojärjestelmää. Palveluautomaatiojärjestelmä on toteutettava siten, että verkkotunnuksen hakija voi sen avulla tarkistaa verkkotunnuksen muotoa ja sisältöä koskevien vaatimusten täyttymisen ja että hän saa tiedon niistä seuraamuksista, joita voi aiheutua virheellisten tietojen antamisesta palveluautomaatiojärjestelmän kautta. Viestintäviraston on nimettävä virkamies, joka vastaa asian käsittelystä palveluautomaatiojärjestelmässä.

7 §

Verkkotunnuksen myöntäminen

Viestintäviraston on myönnettävä verkkotunnus, jos hakemus täyttää verkkotunnuksen hakijaa, muotoa ja sisältöä koskevat vaatimukset. Verkkotunnus on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan.

Hakemus raukeaa, jos se on puutteellinen tai Viestintävirasto havaitsee muun teknisluonteisen esteen hyväksymiselle, eikä hakija kehotuksesta huolimatta korjaa puutetta tai estettä asetetussa vähintään yhden kuukauden määräajassa. Hakijalle on ilmoitettava puutteen tai esteen korjaamatta jättämisestä aiheutuvasta hakemuksen raukeamisesta. Hakijalla on oikeus pyynnöstä saada raukeamisesta päätös.

8 §

Verkkotunnuksen muutos ja siirto

Verkkotunnuksen haltija voi hakea verkkotunnuksen muutosta Viestintävirastolta. Muutetun tunnuksen haltija voi käyttää edellistä verkkotunnustaan enintään kolme kuukautta muutoksen hyväksymisestä, jollei Viestintävirasto tunnuksen haltijan kirjallisesta perustellusta pyynnöstä jatka määräaikaa. Viestintävirasto voi myöntää vapautuneen verkkotunnuksen uudelle hakijalle aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua määräajan päättymisestä.

Verkkotunnus voidaan siirtää toiselle. Siirto tulee voimaan, kun siirron saaja on tehnyt sitä koskevan hakemuksen 5 §:n mukaisesti ja verkkotunnuksen haltija on antanut suostumuksensa siirtoon. Siirtoa koskevaa hakemusta ei ratkaista, jos verkkotunnuksen peruuttamista tai sulkemista koskeva asia on vireillä Viestintävirastossa.

Viestintäviraston on siirrettävä verkkotunnus, jos siirtoa haetaan sillä perusteella, että tuomioistuin on lainvoimaisella päätöksellään vahvistanut hakijan oikeuden verkkotunnukseen.

9 §

Verkkotunnuksen uudistaminen

Verkkotunnuksen haltija voi uudistaa tunnuksen enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan ilmoittamalla asiasta Viestintävirastolle sekä suorittamalla siitä maksun, joka määräytyy valtion maksuperustelain mukaan. Viestintävirasto lähettää ilmoituksen uudistamismahdollisuudesta tunnuksen haltijalle kirjeellä sille ilmoitettuun osoitteeseen viimeistään kaksi kuukautta ennen tunnuksen voimassaolon lakkaamista.

Verkkotunnuksen voimassaolo lakkaa ja Viestintävirasto poistaa sen fi-juuresta, jos tunnuksen haltija ei ilmoitettuun määräpäivään mennessä ole ryhtynyt toimiin verkkotunnuksen uudistamiseksi.

Viestintävirasto voi myöntää lakanneen verkkotunnuksen uudelle hakijalle aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua voimassaolon lakkaamisesta.

10 §

Verkkotunnuksen irtisanominen

Verkkotunnuksen haltija voi irtisanoa tunnuksen kirjallisella ilmoituksella Viestintävirastolle. Irtisanominen tulee voimaan ilmoitetusta irtisanomispäivästä lukien. Jollei päivää ole ilmoitettu, irtisanominen tulee voimaan sinä päivänä, jona irtisanominen on saapunut Viestintävirastoon.

Viestintävirasto voi myöntää irtisanotun verkkotunnuksen uudelle hakijalle aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisen voimaantulosta.

11 §

Verkkotunnuksen sulkeminen

Viestintävirasto voi sulkea verkkotunnuksen enintään yhden vuoden määräajaksi, jos:

- 1) poliisi- tai syyttäväviranomainen on pyytänyt tunnuksen sulkemista sen vuoksi, että on todennäköisiä syitä epäillä verkkotunnusta käytettävän rikoksen tekemiseen;
- 2) tunnusta varten ei ole toimintakuntoisia nimipalvelimia tai sen muut verkkotekniset määrittelyt ovat jatkuvasti tai olennaisesti 5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen Viestintäviraston määräyksen vastaisia, eikä puutetta ole Viestintäviraston kehotuksesta huolimatta korjattu;
- 3) on todennäköisiä syitä epäillä, että tunnus on siirretty toiselle ilman tunnuksen haltijan tai suojatun nimen tai merkin haltijan suostumusta, ja tämä pyytää tunnuksen sulkemista, eikä siirronsaaja kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen;
- 4) on todennäköisiä syitä epäillä, että tunnus on suojattu nimi tai merkki, ja nimen tai merkin haltija pyytää tunnuksen sulkemista, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen; tai
- 5) on todennäköisiä syitä epäillä, että tunnus on suojatun nimen tai merkin johdannaisnimi tai -merkki ja se on hankittu ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa, ja nimen tai merkin haltija pyytää tunnuksen sulkemista, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen.

Viestintävirasto voi pyynnöstä jatkaa määräaikaan painavasta syystä. Viestintäviraston on viipymättä palautettava tunnus fi-juureen, kun peruste tunnuksen sulkemiselle on poistunut.

12 §

Verkkotunnuksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi peruuttaa verkkotunnuksen, jos:

- 1) hakemuksessa on ilmoitettu Viestintävirastolle olennaisesti puutteellisia tai virheellisiä tietoja tai jätetty ilmoittamatta olennaisia tietoja, eikä tunnuksen haltija kehotuksesta huolimatta oikaise tai täydennä tietoja;

- 2) on painavia perusteita epäillä, että tunnus on siirretty toiselle ilman tunnuksen haltijan tai suojatun nimen tai merkin haltijan suostumusta, ja tämä pyytää tunnuksen peruuttamista, eikä siirronsaaja kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen;
- 3) on painavia perusteita epäillä, että tunnus on suojattu nimi tai merkki, ja nimen tai merkin haltija pyytää tunnuksen peruuttamista, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen;
- 4) on painavia perusteita epäillä, että tunnus on suojatun nimen tai merkin johdannaisnimi tai -merkki ja se on hankittu ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa, ja nimen tai merkin haltija pyytää tunnuksen peruuttamista, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen;
- 5) tuomioistuin on lainvoimaisella päätöksellään kieltänyt tunnuksen käyttämisen;
- 6) tunnuksen haltijaa ei enää ole olemassa;
- 7) tunnus on ollut suljettuna 11 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla vähintään kuukauden, eikä puutetta ole tämän jälkeen korjattu kuukauden kuluessa Viestintäviraston antamasta kehotuksesta;
- 8) myöntämisen jälkeen ilmenee, että tunnus sisältää loukkaavia tai rikolliseen toimintaan kehottavia ilmaisuja taikka että se on muodostettu vastoin 4 §:n 2 momentin 2 kohdan ja 3 momentin säännöstä; tai
- 9) hakijan ilmeisenä tarkoituksena on ollut tunnusten varastointi jälleluovutustarkoituksessa.

Viestintävirasto voi myöntää peruutetun verkkotunnuksen uudelle hakijalle aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua peruutuksesta. Sen estämättä, mitä edellä tässä momentissa säädetään, Viestintävirasto voi hakemuksesta siirtää edellä 1 momentin 2—4 kohdan nojalla peruutetun tunnuksen peruuttamista pyytäneelle tässä laissa säädettyin edellytyksin.

Erinäiset säännökset

13 §

Haltijan velvollisuudet

Verkkotunnuksen haltijan on osaltaan:

- 1) huolehdittava siitä, että tunnusta varten on jatkuvasti olemassa sen käyttämiseen tarvittavat 5 §:n 2 momentissa tarkoitetut tekniset määritykset;

2) ilmoitettava kirjallisesti Viestintävirastolle verkkotunnushakemuksessa annettujen tietojen muutoksista; sekä

3) annettava pyynnöstä Viestintävirastolle muut tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

14 §

Verkkotunnuspalvelun tarjoaja

Verkkotunnuspalvelua tarjoavan on tehtävä kirjallinen ilmoitus Viestintävirastolle ennen toiminnan aloittamista. Ilmoituksen tulee sisältää palvelun tarjoajan tunnistetiedot ja yhteystiedot sekä selvitys toiminnan laadusta ja laajuudesta. Ilmoitus tehdään Viestintäviraston vahvistamalla lomakkeella.

Palvelun tarjoajan on osaltaan:

1) huolehdittava hakijan verkkotunnuksen toimivuuden kannalta välttämättömien nimipalvelujen toimivuudesta;

2) ilmoitettava kirjallisesti verkkotunnushakemuksessa annettuja nimipalvelintietoja ja palveluntarjoajan tietoja koskevista muutoksista; sekä

3) noudatettava Viestintäviraston antamia verkkotunnuksia koskevia määräyksiä.

Viestintävirasto voi antaa huomautuksen verkkotunnuspalvelun tarjoajalle, joka olennaisesti tai toistuvasti rikkoo 2 momentissa säädettyjä velvoitteita. Jos verkkotunnuspalvelun tarjoaja huomautuksesta huolimatta jatkuvasti rikkoo 2 momentissa säädettyjä velvoitteita, Viestintävirasto voi päätöksellään velvoittaa tämän korjaamaan virheensä. Viestintävirasto voi kieltää määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, verkkotunnuspalvelun tarjoajalta verkkotunnushakemusten välittämisen Viestintävirastoon, jos palvelun tarjoaja annetusta päätöksestä huolimatta olennaisesti rikkoo 2 momentissa säädettyjä velvoitteita.

Viestintävirasto voi pitää yleistä käyttöä varten luetteloa välityskieltoon asetetuista verkkotunnuspalvelun tarjoajista. Luettelosta on käytävä ilmi, onko kieltoa koskeva päätös lainvoimainen. Viestintäviraston on poistettava välityskieltoa koskevat tiedot luettelosta kuukauden kuluessa kiellon päättymisestä. Jokaisella on oikeus saada tietoja luettelon merkityistä välityskielloista. Viestintävirasto voi julkaista luettelon Internet-verkkosivuillaan. Verkkosivuilla julkaistavaan luettelon saa kuitenkin ottaa tiedot vain lainvoimaisista kieltoa koskevista päätöksistä. Luettelon merkittyjen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Verkkotunnuspalvelun tarjoajan on viipymättä ilmoitettava kirjallisesti Viestintävirastolle 1 momentissa tarkoitettujen tietojen muuttumisesta.

15 §

Verkkotunnusrekisteri

Viestintävirasto ylläpitää verkkotunnusten hakemista ja muuta yleistä käyttöä varten myönnettyistä verkkotunnuksista julkista rekisteriä, johon merkitään hakemusten ja ilmoitusten perusteella seuraavat tiedot:

- 1) verkkotunnus;
- 2) tunnuksen haltijan julkiset yhteystiedot;
- 3) tiedot nimipalvelimista;
- 4) teknisen ylläpitäjän yhteystiedot; sekä
- 5) muut verkkotunnuksen ylläpitämiseksi tarpeelliset tekniset tiedot.

Verkkotunnusrekisteristä voidaan antaa tietoja myös sähköisessä muodossa sekä yleisen tietoverkon kautta. Rekisteriin merkittyjen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa säädetään.

16 §

Ohjaus ja kehittäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö huolehtii tämän lain mukaisen toiminnan yleisestä ohjauksesta ja kehittämisestä.

17 §

Viestintäviraston tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Viestintäviraston tehtävänä on:

- 1) valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista;
- 2) hallinnoida fi-maatunnusta;
- 3) kehittää verkkotunnusrekisteriä;
- 4) huolehtia fi-juuren nimipalvelimien siirtoyhteyksistä ja yhdysliikenteestä maailmanlaajuiseen Internet-verkkoon;
- 5) huolehtia verkkotunnusten kiinnittämisestä fi-juureen;
- 6) huolehtia fi-juuren tietoturvasta; sekä
- 7) antaa pyynnöstä todistuksia ja otteita verkkotunnusrekisteristä.

Viestintävirasto voi pyynnöstä luovuttaa tietoja verkkotunnuksista ja tunnuksiin liittyvistä asiakirjoista kirjallisena poimintana, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muussa koneellisesti käsiteltävässä muodossa.

Verkkotunnusasiassa annettava päätös tai muu asiakirja voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

18 §

Muutoksenhaku

Viestintäviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa valittamalla hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Viestintävirastolla on oikeus valittaa Helsingin hallinto-oikeuden tekemästä päätöksestä.

19 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2003.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tällä lailla kumotaan Internet-tietoverkon suomalaisista verkkotunnuksista annettu Viestintäviraston määräys THK 34A/2000 M, jäljempänä verkkotunnusmääräys.

20 §

Siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyt verkkotunnukset pysyvät voimassa ilman uudistamista kolme vuotta lain voimaantulopäivästä alkaen.

Tämän lain tullessa voimaan Internet-tietoverkon suomalaisista verkkotunnuksista annetun Telehallintokeskuksen määräyksen THK 34/1997 M nojalla vireillä oleva hakemus raukeaa. Verkkotunnusmääräyksen nojalla vireillä oleva hakemus raukeaa kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta.

HE 96/2002

LiVM 23/2002

EV 243/2002

Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri

Johannes Koskinen